

Αφροδίτη Βακάλη: «Σε όλες τις εποχές ο δρόμος της συγγραφής ήταν και είναι μοναχικός»



Η Αφροδίτη Βακάλη γεννήθηκε στην Αθήνα το 1965 και είναι εκπαιδευτικός. Σπούδασε Αγγλική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και αρχικά εργάστηκε διδάσκοντας αγγλικά σε φροντιστήρια. Το 1997 διορίστηκε στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπου υπηρετεί μέχρι σήμερα, ζώντας μόνιμα στη Μύκονο. Από τις Εκδόσεις Ψυχογιός κυκλοφορεί, επίσης, το μυθιστόρημά της «Και γύρω τους η θάλασσα». Μιλά στο thinkfree και στην Τέσυ Μπάλα για το νέο της βιβλίο «219 ημέρες βροχής».



Κυρία Βακάλη, το νέο σας βιβλίο «219 ημέρες βροχής» μόλις κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις Ψυχογιός. Αστυνομικό και ταυτόχρονα κοινωνικό είναι ένα βιβλίο που, εν τω βάθει, εστιάζει στις σχέσεις των

ανθρώπων σε προσωπικό, οικογενειακό, κοινωνικό επίπεδο. Τι σας ενέπνευσε να εντάξετε όλα αυτά τα στοιχεία σε μια φαινομενικά αστυνομική ιστορία;

Είμαι λάτρης της αστυνομικής λογοτεχνίας και υπήρξε μεγάλη πρόκληση για μένα να γράψω ένα βιβλίο με αστυνομική υπόθεση. Αυτό όμως που με ενδιαφέρει κυρίως ως άτομο και ως συγγραφέα, είναι οι χαρακτήρες και οι ανθρώπινες συμπεριφορές. Δε θα μπορούσα να τις παραβλέψω χωρίς να θεωρήσω το έργο μου ημιτελές. Θα μου ήταν αδιάφορο να γράψω απλά μια ιστορία όπου κυνηγούν έναν ακόμη δολοφόνο. Με γοητεύει αφάνταστα η ποικιλομορφία των ανθρώπων και οι αντιδράσεις τους στις διάφορες καταστάσεις. Ο τρόπος με τον οποίο οι ίδιοι κινούνται αλλά και οι παράγοντες που επηρεάζουν τη ζωή τους και όλες τις διαπροσωπικές τους σχέσεις. Αυτό ήταν άλλωστε και το κίνητρό μου για να γράψω αυτό το βιβλίο. Το πώς οι συγκεκριμένοι φόννοι αλλά και η συνεχής, ακατάπαυστη βροχή επέδρασαν στην ψυχολογία των ηρώων μου και σε ποιο βαθμό επηρέασαν την καθημερινότητα, την προσωπική ζωή και τις σχέσεις τους. Αυτός ήταν ο στόχος μου κι αυτό προσπάθησα να κάνω.

Και στο πρώτο σας βιβλίο «Και γύρω τους η θάλασσα», που επίσης κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Ψυχογίος ο αναγνώστης νιώθει ότι πέρα από τους πρωταγωνιστές του βιβλίου αυτό που πρωταγωνιστεί είναι η θάλασσα, έτσι και σ' αυτό πρωταγωνίστρια είναι η βροχή. Ποιος είναι ο συμβολισμός του υγρού στοιχείου, σε κάθε του μορφή, στα βιβλία σας;

Θεωρώ πολύ γοητευτικό το στοιχείο του νερού καθώς και την ποικιλομορφία με την οποία το συναντάμε στη φύση. Προσφέρει αμέτρητους συμβολισμούς και ερμηνείες, έχει θεοποιηθεί πολλάκις στο παρελθόν και χρησιμοποιείται στο τελετουργικό των περισσότερων, αν όχι όλων των θρησκειών. Ρευστό, ευέλικτο και σαρωτικό, «δίνει» και «παίρνει» με την ίδια ευκολία που γεννά και καταστρέφει. Διαθέτει τις πανίσχυρες και αντιφατικές αυτές δυνάμεις που έχει και η ίδια η ζωή. Η απεραντοσύνη της θάλασσας άλλοτε μερεύει κι άλλοτε αγριεύει την ψυχή, υπόσχεται, ταξιδεύει το νου. Και η βροχή, από την τρυφερή ψιχάλα μέχρι την καταρρακτώδη νεροποντή, συμβολίζει την πληθώρα των γεγονότων, ασήμαντων και σημαντικών, που συμβαίνουν, επηρεάζουν κι εμπλουτίζουν τη ζωή μας. Θα ήθελα, όμως, ο αναγνώστης, ελεύθερος κι ανεπηρέαστος από την όποια δική μου εξήγηση, να ακολουθήσει τα μονοπάτια της δικής του σκέψης και να δώσει όποια ερμηνεία ο ίδιος επιθυμεί στο ιδιαίτερο και 'μαγικό' αυτό στοιχείο που κυριαρχεί και στα δύο βιβλία μου.

Το ύφος της προσωπικής σας γραφής ρέει κι αυτό σαν νερό προσδίδοντας στο βιβλίο σας μια ιδιαίτερη μουσικότητα, ιδιαίτερα ελκυστική στον αναγνώστη. Έχετε σκεφτεί ότι μπορεί να υπάρχει κάποια σχέση ανάμεσα στο συγκεκριμένο αυτό ύφος και τη σχέση σας με το νερό;

Πιθανόν, δε μπορώ όμως να σας απαντήσω σε αυτό το ερώτημα διότι ο τρόπος που γράφω είναι αυθόρμητος, ξεπηδά από την ψυχή μου και δε γίνεται συνειδητά. Επομένως, δε μπορώ να κρίνω την 'πηγή' παρά μόνο το αποτέλεσμα. Ίσως πάλι, αν το κεντρικό στοιχείο δεν ήταν το νερό και στα δύο βιβλία, να μην υπήρχε θέμα σύγκρισης ανάμεσα σε αυτό και στο ύφος της γραφής. Δε μένει παρά να δούμε στο επόμενο βιβλίο....

Πόσο μοναχικός είναι στις μέρες μας κ. Βακάλη ο δρόμος του ανθρώπου που θέλει να ασχοληθεί με τη συγγραφή;

Σε όλες τις εποχές, νομίζω, ο δρόμος της συγγραφής ήταν και είναι μοναχικός. Ο άνθρωπος που γράφει έρχεται αντιμέτωπος με τον ίδιο του τον εαυτό, 'σκαλίζει' την ψυχή του, γδέρνεται, ματώνει πάνω στο κείμενό του, κι αγωνιά. Κι αυτή είναι μια διαδικασία στην οποία κανείς δεν μπορεί να τον συντροφεύσει. Είναι απόλυτα μοναχική ακριβώς επειδή είναι τόσο βαθιά προσωπική και καταλυτική.

Στις μέρες της οικονομικής κρίσης και της αμφισβήτησης όλων των αξιών κ. Βακάλη ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος του συγγραφέα;

Σε δύσκολες εποχές όπως είναι αυτή που διανύουμε, θεωρώ ότι γενικά η τέχνη και ειδικότερα η λογοτεχνία είναι, αν όχι το μόνο, σίγουρα ένα πολύ σημαντικό αντιστάλι για τον άνθρωπο. Εκεί θα ανατρέξουμε για να βρούμε τις χαμένες μας αξίες, τα κομμάτια του εαυτού μας με τα οποία έχουμε αποξενωθεί, μα κυρίως τη δύναμη και το κουράγιο που χρειαζόμαστε για να ανασυνταχτούμε και να προχωρήσουμε. Επομένως, ο ρόλος του συγγραφέα, ειδικά σε τέτοιες εποχές είναι πολύ σημαντικός διότι αναλαμβάνει να ανασυγκροτήσει τον αναγνώστη. Να τον «ξεβολέψει», να τον προβληματίσει, να τον προτρέψει να σκεφτεί, μα κυρίως να τον εμψυχώσει και να τον ενθαρρύνει ώστε να πάρει θέση απέναντι στα «κακώς κείμενα». Κι αν η λογοτεχνία γενικά έχει σκοπό να ευρύνει τους ορίζοντές μας, βοηθώντας μας να επεξεργαστούμε κύρια ερωτήματα που αφορούν την ύπαρξή μας, σε χαλεπούς καιρούς γίνεται το στήριγμά μας, ο τροφοδότης της σκέψης μας κι ο βασικότερός «σύμμαχος» μας στην προσπάθεια να ισορροπήσουμε και να εξελιχθούμε.

Ως εκπαιδευτικός είστε συνεχώς κοντά στα παιδιά. Πιστεύετε ότι τα παιδιά σήμερα αγαπούν το βιβλίο; Μήπως η εποχή του διαδικτύου, της εικόνας, της ταχύτητας λειτουργεί ανασταλτικά και οι νέοι δεν ενδιαφέρονται για τη λογοτεχνία;

Τα σημερινά παιδιά της εποχής του διαδικτύου και της τεχνολογίας βλέπουμε ότι πληκτρολογούν στον υπολογιστή ή στο κινητό τους με διπλάσια ταχύτητα από κείνη που γράφουν κρατώντας το στυλό τους. Απόλυτα αποδεκτό, κατά την άποψή μου! Το παράλογο θα ήταν να μη συμβάδιζαν με την εποχή τους. Το θέμα λοιπόν δεν είναι το βιβλίο, αλλά η ίδια η λογοτεχνία. Και εφόσον στις μέρες μας, αυτή παρέχεται και σε ηλεκτρονική μορφή, θα ήμουν πολύ ικανοποιημένη αν την προσέγγιζαν με αυτήν έστω τη μορφή. Συνεπώς, το καίριο ερώτημα είναι, τους συγκινεί η λογοτεχνία; Πιστεύω πώς όχι όσο θα θέλαμε ή θα ελπίζαμε. Υπάρχουν φυσικά και εξαιρέσεις, η πλειοψηφία όμως θεωρώ ότι απομακρύνεται όλο και πιο πολύ απ' αυτήν. Και το φταίξιμο ανήκει σε μας, τους καθηγητές, τους γονείς, στο ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα. Και θ' αρχίσω από το τελευταίο. Οι μαθητές διδάσκονται επιλεγμένα αποσπάσματα λογοτεχνικών έργων και μόνο! Ποτέ δεν τους έχει δοθεί ένα ολόκληρο βιβλίο για να το διαβάσουν, να το σχολιάσουν, να γράψουν μια εργασία πάνω σ' αυτό! Δε θα έπρεπε να τους ανατίθεται η ανάγνωση κλασικών έργων, ελλήνων και ξένων συγγραφέων στο μάθημα της λογοτεχνίας; Αρκούν κάποια αποσπάσματα ή διηγήματα και μερικά ποιήματα για να γνωρίσουν αυτό που μπορεί να τους προσφέρει η λογοτεχνία ή για να ενσταλάξουμε μέσα τους την αγάπη για την ανάγνωση; Προφανώς και όχι. Παράλληλα, σε

ένα σχολείο που οι συνεχείς εξετάσεις, η ολοκλήρωση της ύλης και η βαθμολόγηση αποτελούν το βασικό μέλημα του καθηγητή, η βαθμολογία του γονιού και η ψηφοθηρία του Υπουργείου, για ποια Παιδεία και ποια Λογοτεχνία μιλάμε; Φέρουμε ο καθένας τις ευθύνες που μας αναλογούν και καλό θα ήταν να τις αναλάβουμε επιτέλους. Διότι μέσα σ' αυτό τον κυκεώνα, τα παιδιά μας, άλλα εξουθενωμένα, άλλα βαρυστημένα κι άλλα αδιάφορα, σέρνουν μέσα κι έξω από την τάξη τη φορτωμένη τους τσάντα, δίχως να αποκομίζουν αυτά που θα έπρεπε να τους παρέχει το σχολείο στις μέρες μας.